

SOMMAR

Vill du tipsa oss?
redaktion@osp.nu • 0156-198 00

Succéprojekt får fler att våga i odlingarna

TRÄDGÅRD Projektet Odlas vardagsmaten har hållit på i några månader och blivit en större succé än väntat. – Jag har lärt mig jättemycket redan nu, säger Martin Therus, nybörjare när det kommer till odling.

TEXT & FOTO Johan Karlsson

Kalkylerade 40 deltagare blev 85. Fyra planerade grupper blev sju. Att intresset för odling har ökat var en av anledningarna till att Odlas vardagsmaten startades från början, men att projektet skulle få en sådan fart räknade inte personerna bakom med.

– Över förväntan! Det är så roligt med det positiva mottagande som vi fått, säger Eva Westergren, initiativtagare och projektledare ihop med Charlotta André.

Projektet hålls till Trosa kommun och pågår till oktober 2024, över två odlings-säsonger. De övergripande målen är att främja hembere-dskapen, öka folkhälsan, minska den negativa påverkan på miljön och förhoppningsvis även skapa bättre hushållsekonomi.

Vad vill ni att deltagarna ska få ut av det?

– Odningsglädje, kunskap, gemenskap och samarbete. Det är stora ord kanske, men det är någonstans dit vi vill komma. Sedan är det gott och nyttigt med hemodlat också, säger Eva.

Vill inspirera folk

Hanna Hofman-Bang är ansvarig trädgårdsmästare. Hon har tre odlingscoacher under sig. Fyra, om man räknar

kommunens odlingscoach som ska jobba med äldreboenden, SFI och LSS.

ÖSP hälsade på när Hanna hade en odlingsträff hemma i Vackebol, utanför Västerljung.

– Jag vill inspirera folk att prova att odla. Många är rädda för att göra fel och struntar då hellre i att odla alls. Allt behöver inte vara enligt regelboken, oftast blir det ganska bra i slutändan ändå om man bara försöker. Det viktiga är att man vågar – då lär man sig allt eftersom.

En som börjat våga i år är Trosabon Martin Therus.

– Jag har varit nyfiken, men aldrig själv provat på att odla på riktigt. Så dök den här möjligheten upp. Nu har vi fyra pallkragar hemma och odlar vitlök, potatis, rädisor, morötter, sallad och bondbönor. Det är ju inte direkt som här ute hos Hanna, men det är en alldeles lagom start för oss, säger han.

Har kursen gett dig vad du hoppats på hittills?

– Absolut! Både i hur jag ska tänka när jag gör i ordning jorden, hur jag ska plantera och vilka tidsramar som är realistiska när man odlar. Jag har även lärt mig det här med att odla i omgångar, hur man inte bara odlar på våren i en stor omgång, utan kan

fortsätta över sommaren och även framåt hösten.

Här nedanför har du en mängd tips på hur du kan tänka kring vatten och bevattning för att vara snäll mot jorden vi bor på, inte minst nu under den torra sommaren.

Det här var en av frågorna som diskuterades under odlingsträffen.

– Generellt sett vattnar folk för lite, säger Hanna. Mitt tips är att det är bättre att vattna jättemycket, men mer sällan. Vattnar du en liten dutt varje dag, hjälper det knappt alls. Har du små sköra plantor kan du givetvis inte vänta i två veckor med att vattna dem, men mer generellt kan du vänta längre än vad du tror – så länge som du vattnar tillräckligt mycket. 30 millimeter ner i backen i veckan är ett bra rättesnöre. Vattnar du så pass mycket, tvingar du rötterna att söka sig neråt och bli starka. Duttar du bara ner lite vatten oftare så vänder rötterna istället uppåt.

Det är sommar: Har du något bra sommarodlingstips?

– Odla något du kan ha glädje av redan nu och kan äta innan sommaren är slut. Sockerärtor till exempel – det är superenkelt och jättegott.

Odlas vardagsmaten har nyligen skickat ut en broschyr om odling till alla hushåll. Broschyren innehåller tips om hur man kommer igång med sin hemmaodling och information om hembere-dskap. Den finns även digitalt.

Att kupa potatis, som Martin Therus gör på bilden, innebär att man öser upp jord kring den nedre delen av plantan, så att inga potatisar hamnar ovanför jorden i ljuset. – Nu får ni göra varsin rad. Jag tog den enklaste, sa Hanna Hofman-Bang till kursdeltagarna (Hanna syns i bilden nere till höger).

Vattentips – så är du snäll mot både samvete och miljö

Vi verkar få en torr sommar i år igen och behöver spara på dricksvattnet så mycket vi kan. Odlas vardagsmatens projektledare Eva Westergren kommer här med en rad tips på hur du kan göra.

Bevattningstips

- Vattna rötterna – inte bladen. Se till att du punktbevattnar jorden och växternas rötter istället för att vattna från håll.
- Vattna med mjuk stråle så att jorden hinna ta emot vattnet och binda det vid grönsaken.
- Vattna tidig morgon, sen

kväll eller på natten så att inte vattnet dunstar bort.

- Täckodla så behåller växterna fukten längre.
- Odlas grönsaker i hinkar och krukor och täck dem med gräsklipp eller liknande, då försvinner inte vattnet i onödan dit det inte behövs utan stannar i hinken.
- Samplantera olika grönsaker med olika höjd nära varandra så att jorden täcks. Till exempel sallat tillsammans med sockerärtor.
- Vattna med avsvalnad kokvatten från potatis-, grönsaks- eller pastakoket.
- Ta en gammal vattenslang

och borra hål i den. Lägg den vid din odlingsrad och fyll med regnvatten. Då droppar vatten ner till rötterna i lagom långsam takt.

• Samla regnvatten i till exempel en regntunna under dina stuprör. Täck den så dunstar inte vattnet bort. Använd det vattnet när du vattnar dina grönsaker, då regnvatten är mer naturligt för växterna än kranvattnet.

• Det finns tankar som du gräver ner i trädgården och pumpar som drivs av solceller så att du får en effektiv bevattning när det behövs. Passar bra för växthus och

odlingsbäddar. Det finns också täckta odlingstankar ovan jord om du inte vill gräva ner den.

Vattensparartips

- Att spola länge i kranen för att få kallt vatten drar många liter i onödan. Fyll istället en karaff med vattnet som du ställer i kylskåpet så har du alltid tillgång till kallt, gott kranvatten
- Duscha istället för att bada. Använd snålspolande munstycke och stäng av strålen när du tvål i dig eller schamponerar håret. Duscha så kort du kan. Tvåla gärna

- med dig själv eller se om du kan slå Gunde Svan som duschade under minuten.
- Att spola länge med duschslangen för att få varmt vatten drar ännu mer vatten i onödan. Ha en ren hink i duschen som du spolar i tills du fått duscht temperatur. Det vattnet är rent och kan användas till att vattna i trädgården eller till och med koka upp och använda som diskvatten eller tvätta händerna i.
- Stå i en balja när du duschar. Tvålvattnet kan du sen använda när du spolar toaletten.
- Diska med lite vatten och

- diskmedel i diskhon med diskproppen i. Skölj i en balja med rent vatten. Det vattnet kan du också spola i toaletten med. Om du använder miljömärkt diskmedel kan du också vattna i trädgården med det vattnet.
- Skrapa av maten från tallriken med en slickepott istället för att skölja ner matresterna i vasken.
- Diska och tvätta i maskin endast när de är fullastade.
- Skölj förpackningar som ska återvinnas i vattnet som blir över från disken.
- Atgårdade droppande kranar och läckande rör.